

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 12/19

Møtedato: 21.02.2019

Dato: 11.02.2019

Arkivsaksnr: 2019/2346

Etablering av Marineholmen RASLAB AS

Saken gjelder:

Universitetet i Bergen er invitert til å tegne aksjer i forbindelse med etablering av Marineholmen RASLAB AS. Invitasjonen er knyttet til at de marine miljøene på Marineholmen har fått midler til etablering av Ocean Innovation Norwegian Catapult AS (OINC AS) som blant annet har som mål å tilby små og mellomstore bedrifter testfasiliteter. Fasilitetene vil også kunne benyttes i forskning og utdanning og dermed bidra til styrking av infrastruktur for den marine satsingen ved UiB. OINC AS er et av fem katapultsentre i Norge som blant annet vil få vesentlig finansieringsstøtte gjennom SIVA.

Marineholmen RASLAB AS vil ha som formål å etablere resirkuleringsanlegg for fiskeforsøk (RAS-anlegg) på Marineholmen. Anlegget skal drives av Stiftelsen Industrielaboratoriet (ILAB) som allerede driver et anlegg. I denne fasen er planen at selskapet etableres med Marineholmen forskningspark AS, ILAB og UiB som eiere. Det vil være aktuelt å invitere inn andre eiere i en senere fase.

I saken innstilles det på å gi fullmakt til å tegne aksjer for inntil 2 mill. kroner i selskapet.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret gir fullmakt til å gå inn med inntil 2 mill. kroner i aksjekapital i Marineholmen RASLAB AS.

Dag Rune Olsen
rektor

11.02.2019/Per Arne Foshaug

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
12/19

Møtedato:
21.02.2019

Arkivsaksnr:
2019/2346

Etablering av Marineholmen RASLAB AS

Bakgrunn

Universitetet i Bergen er invitert til å tegne aksjer i forbindelse med etablering av Marineholmen RASLAB AS. Invitasjonen er knyttet til at de marine miljøene på Marineholmen fikk nasjonale katapultmidler sommeren 2018. Katapulten som har navnet Ocean Innovation Norwegian Catapult, skal tilby små og mellomstore bedrifter testfasiliteter. Fasilitetene vil også kunne benyttes i forskning og utdanning og dermed bidra til styrking av infrastruktur for den marine satsingen ved UiB.

Ocean Innovation Norwegian Catapult

Ocean Innovation Norwegian Catapult AS (OINC AS) er et av fem nasjonale katapultsentre. OINC AS har som formål å utvikle og drifte et katapultsenter som skal tilby fasiliteter, utstyr, kompetanse og nettverk. Katapultsenteret skal gjøre det enklere for innovative bedrifter å utvikle prototyper, teste, simulere og visualisere, slik at idéer utvikles raskere, bedre og med mindre risiko. Katapultordningen er et nytt instrument i statens virkemiddelapparat og er siktet inn mot små og mellomstbedrifter slik at de skal få tilgang på avansert testutstyr og kompetanse. Ordningen er et samarbeid mellom NFR, Innovasjon Norge og SIVA.

UiB ved Det matematisk naturvitenskapelig fakultet, var engasjert i forbindelse med søknad om etablering av det som skulle bli OINC AS. UiBs er nå engasjert indirekte gjennom Bergen teknologioverføring AS (BTO) som også er deltaker i katapulten Sustainable Maritime Norwegian Catapult Centre på Stord.

Gjennom SIVA får katapulten i Bergen støtte på inntil 84 mill. kroner som blant annet innebærer støtte til investeringer med inntil 50 %. I Bergen er det lagt opp til at katapulten skal tilby testfasiliteter innenfor

- RAS teknologi - Resirkuleringsanlegg for fiskeforsøk
- 3D printing
- Digitalisering

Bak OINC AS står GCE Ocean Technology SA, Bergen teknologioverføring, Marineholmen RASLAB AS, The Seafood Innovation Cluster AS og ADDITECH AS.

Behov for RAS-teknologi som del av den marine satsingen ved UiB

UiBs marine satsing er tett integrert med miljøene på Marineholmen, og etableringen av OINC AS vil være nok et virkemiddel i utviklingen av et sterkt marint miljø i Bergen. Infrastrukturen gir grunnlag for utvikling av tilbud til studenter og fremtidsrettet

forskningsaktivitet. I tillegg er erfaringene at denne infrastrukturen også legger til rette for en økt etter- og videreutdanningsaktivitet i en voksende bransje.

UiBs marine satsing har resultert i vekst i antall studenter i havbruksfag og økt behov for mer våtlaboratorium. Parallelt har endring i produksjonsmetoder i havbruksnæringen ført til behov for undervisning i og forskning rundt resirkuleringsteknologi. I den forbindelse er RAS-anlegg vurdert som avgjørende både for å nå de store vekstambisjonene i oppdrettsnæringen og den planlagte veksten i UiBs forsknings- og utdanningsaktivitet. Det er og vil være tilgjengelig RAS-teknologi på andre lokasjoner langs norskekysten, men nærheten som anlegget på Marineholmen gir, har stor verdi.

Marineholmen RASLAB AS legger opp til oppbygging i to trinn. Trinn 1 kan gjennomføres i løpet av relativt kort tid og gi etterlengtet kapasitet ettersom eksisterende anlegg har lang ventetid. Trinn 2 krever ny bygningsmasse. I tillegg til utvidet kapasitet vil det her også tilknyttes desinfeksjonsteknologi. Dette åpner for smitteforsøk som blant annet har stor verdi for vaksineselskaper. For næringen gir den økte kapasiteten mulighet til å drive forsøk i kontrollerte omgivelser. Teknologien har store miljøfordeler gjennom lavt vannforbruk og ingen utslipp.

UiB vil være en vesentlig bruker av et RAS-anlegg direkte gjennom kjerneaktiviteten. I tillegg vil aktører som NORCE og Havforskningsinstituttet sammen med næringen, være brukere. Parallelt vil andre investeringer i OINC AS bygge viktig infrastruktur på andre områder som styrker fortrinnene Marineholmen har som samlingsplass for sentrale aktører innen næringsliv, forskning og utdanning.

UiB vil dermed gjennom denne ordningen få tilgang til en stor total investering i nødvendig teknologi gjennom relativ små egeninvesteringer samtidig som vi bidrar til at det etableres infrastruktur som kan brukes av næringslivet i regionen.

Etablering av Marineholmen RASLAB AS

Marineholmen RASLAB AS er stiftet av Marineholmen forskningspark AS. Stiftelsen Industrilaboratoriet (ILAB) og Universitetet i Bergen (UiB) er invitert inn som medeiere i en kapitalforhøyelse ved nytegning av aksjer i løpet av mars 2019. Styret i ILAB har besluttet å gå inn med 1 mill. kroner. UiB er invitert til å tegne aksjer for inntil 2 mill. kroner.

Det er utarbeidet et prospekt der det skisseres et utviklingsløp i to steg:

Steg 1: 12 nye RAS-moduler i Thormøhlensgate 41 vegg i vegg med tilsvarende infrastruktur (reduserer kostnadene ved etableringen)

Steg 2: Utvidelse av Thormøhlensgate 55/ Høyteknologisenteret. Rammetillatelse sendt og anlegget er forventet etablert i 2021

Det legges opp til investeringer første 5 år lik 29,6 mill. kroner der 19,7 mill. kroner er i form av ekstern støtte fra offentlige og private aktører.

Anlegget vil drives av ILAB som har lang erfaring med teknologien. Det er lagt inn en relativ høy reinvesteringsgrad da dette er teknologi som er i utvikling. Usikkerheten i investeringen utover dette er i hovedsak knyttet til prisnivå og marked.

Endelig investeringsplan avhenger av UiBs deltakelse, men Marineholmen forskningspark AS er innstilt på å sikre positiv kapitalstrøm gjennom aksjekapital og eventuelt lån. UiBs aksjeandel er dermed ikke endelig gitt, men vil ligge mellom 30 og 40 % i steg 1. UIB vil gjennom aksjonæravtale og styrerepresentasjon kunne delta aktivt i eierstyringen.

Gitt godkjenning fra Bergen kommune igangsettes steg to som forventes ferdigstilt i 2021. Dette anlegget vil kunne gjennomføre smitteforsøk, og den kommersielle risikoen er her mindre. Det er lagt opp til en ny kapitalutvidelse i forbindelse med denne investeringen, men det er ikke forventet at ILAB eller UiB skal bidra i denne. UiBs aksjeandel er dermed forventet redusert i perioden.

Rektors kommentarer

Marineholmen er etablert som en betydelig arena for utvikling av marin sektor og er en vesentlig faktor for at universitetets marine satsing skal lykkes. At det er gitt midler til etablering av Ocean Innovation Norwegian Catapult AS gir et ytterligere løft spesielt med tanke på utvikling av tjenester til og samarbeid med små og mellomstore bedrifter.

UiBs marine satsing øker også behovet for infrastruktur til undervisning og forskning. Lett tilgang til moderne infrastruktur er et vesentlig konkurransefortrinn, og miljøet på Marineholmen er et unikt utgangspunkt. At UiB inviteres til å bidra til etablering av slik infrastruktur viser at vi er en relevant samarbeidspartner.

UiB har anledning til å benytte virksomhetskapital til å tegne aksjer i selskaper som har faglig interesse. I vurdering av et slikt engasjement er det samtidig viktig å sikre etablering av bærekraftige virksomheter. Etablering av Marineholmen RASLAB AS vil være en viktig forutsetning for å møte veksten innenfor utdanning og forskning, og UiB har en sterk interesse i at det blir etablert ny infrastruktur. Utdannings- og forskningsvirksomhetene vil tilbys gunstige betingelser i umiddelbar geografisk nærhet.

Det vil alltid være risiko knyttet til et slikt engasjement, men kombinasjonen av god investeringsstøtte, et voksende marked og eiere som har sterke interesser i å lykkes med etableringen, gjør at engasjementet har en fornuftig risikoprofil. Selv om UiBs engasjement ikke er vesentlig, vil det være et ikke ubetydelig bidrag til gi Ocean Innovation Norwegian Catapult AS en raskere oppstart og initiere ikke ubetydelige infrastrukturinvesteringer.

Det innstilles på at UiB går inn med inntil 2 mill kr i aksjekapital. Aksjeandel er ikke endelig avklart men vil i første fase ligge på mellom 30 og 40 %. Gitt full realisering av planene for selskapet vil andelen reduseres i 2021. Vi vurderer derimot ikke investeringen til å være av en slik karakter at det er et mål å sikre negativ kontroll, men heller gjennom aksjonæravtale og styrerepresentasjon påvirke utvikling av selskapet.

11.02.2019/Per Arne Foshaug